

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ІНСТИТУТ СПЕЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ І ПСИХОЛОГІЇ
ІМЕНІ МИКОЛИ ЯРМАЧЕНКА НАПН УКРАЇНИ
УНІВЕРСИТЕТ ПРИКЛАДНИХ НАУК ХЯМЕ
(ФІНЛЯНДСЬКА РЕСПУБЛІКА)
СІЛЕЗЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ У КАТОВИЦЯХ (РЕСПУБЛІКА ПОЛЬЩА)
ВАРШАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (РЕСПУБЛІКА ПОЛЬЩА)
УНІВЕРСИТЕТ НОРД (КОРОЛІВСТВО НОРВЕГІЯ)
МІЖНАРОДНИЙ ІНСТИТУТ ІНКЛЮЗІЇ

ЗБІРНИК ТЕЗ НАУКОВИХ ДОПОВІДЕЙ

Міжнародної науково-практичної конференції
**СУЧАСНИЙ ДИЗАЙН ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ:
УСПІШНІ УКРАЇНСЬКІ ТА ЗАРУБІЖНІ ПРАКТИКИ**

11 листопада 2025 року, м. Київ

УДК 376.1 + 371.3 + 37.018.1

Збірник тез наукових доповідей Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасний дизайн інклюзивного навчання: успішні українські та зарубіжні практики» 11 листопада 2025 року. Київ: Факультет психології, соціальної роботи та спеціальної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка, 2025. 288 с.

Друкується за рішенням Вченої ради Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка
Протокол № 12 від 19.11.2025 р.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Олена МАРТИНЧУК, завідувач кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти, доктор педагогічних наук, професор.

Тетяна СКРИПНИК, професор кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти, доктор психологічних наук, професор.

Ірина МУЗИЧЕНКО, заступник декана з наукової роботи та міжнародної діяльності Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти, доцент кафедри практичної психології, кандидат психологічних наук.

Галина ВАСИЛЬЄВА, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти, кандидат педагогічних наук.

Ганна СУПРУН, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти, кандидат психологічних наук.

Тетяна ХОМИК, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти, кандидат педагогічних наук.

У збірнику тез наукових доповідей представлено результати досліджень, аналітичні матеріали й практичні напрацювання учасників конференції щодо розвитку інклюзивної освіти в Україні з урахуванням міжнародного досвіду. Матеріали висвітлюють формування інклюзивного освітнього середовища, систему підтримки дітей з особливими освітніми потребами, організацію соціально-психологічного супроводу та сучасні підходи до проектування інклюзивного простору. Представлені напрацювання сприяють обміну досвідом, поширенню ефективних практик та професійному зростанню фахівців у сфері інклюзивної освіти.

© Факультет психології, соціальної
роботи та спеціальної освіти

О. О. Гаврилюк, Н. М. Бабич, М. С. Овчаренко СКРИНІНГ МОВЛЕННЄВОЇ ФУНКЦІЇ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ІЗ ЧЕРЕПНО-МОЗКОВИМИ ТРАВМАМИ	84
В. М. Галенко, К. О. Тичина, М. С. Овчаренко СКРИНІНГ АРТИКУЛЯЦІЙНОЇ МОТОРИКИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПЕРВИННОЇ ДІАГНОСТИКИ ПОРУШЕНЬ ЗВУКОВИМОВИ	87
А. Ю. Гаєр, Г. І. Васильєва ВИКОРИСТАННЯ ІГРОВИХ ЗАСОБІВ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ФУНКЦІОНАЛЬНИМИ ЗОРОВИМИ ТРУДНОЩАМИ	90
Ю. О. Гладисhevська, В. А. Литвиненко ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЄВОЇ ІНІЦІАТИВИ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ З РОЗЛАДАМИ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРА	92
Д. С. Горбатко, Г. І. Васильєва ФОРМУВАННЯ АРТИКУЛЯЦІЙНОГО ПРАКСИСУ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З МОВЛЕННЄВИМИ ТРУДНОЩАМИ ІГРОВИМИ ЗАСОБАМИ	94
В. Ю. Данильченко, Е. А. Данілавічюте ІНТЕРАКТИВНА ВІЗУАЛІЗАЦІЯ ФОНЕМ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ФОНЕМАТИЧНОГО КОМПОНЕНТА МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З МОВЛЕННЄВИМИ ТРУДНОЩАМИ	96
М. Є. Діденко, Т. В. Скрипник ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ВЗАЄМОДІЇ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ З АУТИЗМОМ ЗАСОБАМИ МУЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ	98
Х. В. Дзюбук, Н. М. Руденко РОЗВИТОК МОВЛЕННЄВИХ НАВИЧОК ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З РАС ЗАСОБАМИ ГРИ	100
І. В. Дмитрієва, А. С. Іваненко ОСОБЛИВОСТІ ВИВЧЕННЯ ХУДОЖНІХ ТВОРІВ УЧНЯМИ З ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИМИ ОСВІТНИМИ ТРУДНОЩАМИ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ	102
М. С. Дорош, Г. І. Васильєва ОСОБЛИВОСТІ АВТОМАТИЗАЦІЇ СВИСТЯЧИХ ЗВУКІВ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З МОВЛЕННЄВИМИ ТРУДНОЩАМИ ..	103
Н. О. Драник, Г. В. Супрун ОСОБЛИВОСТІ САМОРЕГУЛЯЦІЇ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ З АУТИЗМОМ	106
В. Д. Дробович, Н. М. Бабич РОЗВИТОК ПРИКМЕТНИКОВОГО СЛОВНИКА У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З МОВЛЕННЄВИМИ ТРУДНОЩАМИ ЗАСОБАМИ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ	108

В. Д. Дробович, м. Київ
vddrobovych.fpsrso24m@kubg.edu.ua
Н. М. Бабич, м. Київ
n.babych@kubg.edu.ua

РОЗВИТОК ПРИКМЕТНИКОВОГО СЛОВНИКА У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З МОВЛЕННЄВИМИ ТРУДНОЩАМИ ЗАСОБАМИ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Розвиток прикметникового словника є важливою складовою формування зв'язного мовлення дітей дошкільного віку, оскільки прикметники дозволяють деталізувати опис предметів і явищ, уточнювати значення висловлювань та розвивати вміння до класифікації й порівняння. У дітей із мовленнєвими труднощами нестача прикметникової лексики суповоджується неточним словотворенням, ускладненою побудовою описових висловлювань, Що в свою чергу впливає на загальний рівень мовленнєвої компетентності [1; 3]. У роботі з такими дітьми важливо використовувати методи, що поєднують навчання з елементами гри, наочності та емоційного залучення. Сучасні цифрові засоби навчання дають можливість створювати саме такі умови, роблячи процес засвоєння лексики більш доступним і цікавим. У зв'язку з цим апробація практичних та мотиваційно привабливих логокорекційних засобів є надзвичайно актуальною.

Це свідчить про необхідність пошуку ефективних підходів до збагачення прикметникового словника дітей із мовленнєвими труднощами, які б поєднували навчальний та ігровий компоненти, забезпечували наочність і мотивацію до мовленнєвої активності. З огляду на це, метою дослідження було підвищення рівня сформованості прикметникового словника у дітей старшого дошкільного віку з мовленнєвими труднощами шляхом використання цифрових технологій. У дослідженні взяли участь 18 дітей з мовленнєвими труднощами (експериментальна і контрольна групи) віком від 5 до 6,7 років, які відвідують заклад дошкільної освіти комбінованого типу № 285 м. Києва.

Для реалізації дослідження було створено комплекс із 10 інтерактивних презентацій на лексичні теми «Іграшки» та «Осінь». Основну увагу приділено засвоєнню трьох категорій прикметників: якісних (опис властивостей предметів: квадратний, жовтий, великий), відносних (вказівка на матеріал: залізний, пластмасовий) та присвійних (приналежність: ляльчин, собачий) [2]. Презентації містили вправи на добір прикметників до іменників, класифікацію предметів, словотворчі вправи, завдання на складання коротких зв'язних описів тощо. Демонстрація проводилася за принципом поступового ускладнення: п'ять презентацій протягом тижня, щодня по 15-20 хв. Інтерактивні презентації поєднували візуальний та аудіальний супровід, забезпечуючи миттєвий зворотний

зв'язок та ігрову мотивацію, що було важливо для підтримки уваги й активності дітей.

Після проведеної логокорекційної роботи було проведено контрольне дослідження словникового запасу (фокус на прикметники). Кількісні результати свідчать про позитивну динаміку зростання рівня сформованості прикметникового словника: середній показник дітей із мовленнєвими труднощами підвищився з 79,78 до 92,33 балів (приблизно на 16%), що наблизило їх до рівня нейротипових ровесників (90,67 балів).

Якісний аналіз підтвердив кількісні висновки: до втручання в експериментальній групі спостерігалися типові помилки словотвору й узгодження (наприклад, «сонцелава», «соніна» замість «сонячна», «гуманий», «гумий» замість «гумовий», заміни займенниками). Найбільш вразливою виявилася категорія присвійних прикметників, де фіксувалися форми на кшталт «у коти», «котовий», «котікіни» замість «котячий». Після формувального етапу зменшилася кількість заміन прикметників займенниками; покращилось узгодження прикметників із іменниками за родом; проте залишилися стійкі порушення словотвору в присвійних формах, що свідчить про потребу більш тривалої роботи та тренування у практичному вживанні присвійних прикметників у різних мовленнєвих ситуаціях.

Важливими практичними перевагами запропонованого підходу є: поєднання наочності й ігрової форми, що підвищує мотивацію; модульна структура матеріалів, яка дозволяє поступове ускладнення й легку модифікацію під індивідуальні особливості дітей; коротка тривалість занять. Отримані дані дають підстави рекомендувати інтерактивні презентації як додатковий інструмент у роботі логопеда та вихователя для групової й індивідуальної корекції.

Отже, апробований комплекс інтерактивних презентацій виявився ефективним для розвитку активного використання прикметникової лексики у дітей з мовленнєвими труднощами, хоча остаточне подолання помилок у присвійних формах потребує подальшої цілеспрямованої роботи й досліджень.

Список використаних джерел:

1. Березовська І., Федорова М. Особливості розвитку словника в дошкільному віці. *Від творчого педагога до творчої дитини: гармонія партнерської взаємодії*: зб. матеріалів VIII Всеукр. наук.-практ. конф. (з міжнар. участю). Кам'янець-Подільський : Видавець Ковальчук О. В., 2024. С. 23–28.
2. Іщенко О. А., Кошарська Л. Л. Крокуй упевнено: книга взаємозв'язку між учителем-логопедом та вихователями. Практичний матеріал для корекційної години вихователя. Старший дошкільний вік. Тернопіль : Мандрівець, 2023. 80 с.
3. Ковальова О. М. Розвиток словника прикметників у дітей дошкільного віку із загальним недорозвиненням мовлення III рівня. *Сучасні проблеми логопедії та реабілітації*: матеріали IV Всеукр. заочної наук.-практ. конф. (м. Суми, 3 квіт. 2015 р.). Суми : ФОП Цьома С. П., 2015. С. 169–173.